APTITUDINILE COMUNICATIVE ŞI NIVELUL DE ACTIVISM LA COPIII DE VÂRSTĂ PREŞCOLARĂ

Maria MARDARE,

Facultatea Psihologie şi Ştiinţe ale Educaţiei, Sociologie şi Asistenţă Socială

CZU: 37.015.3:316.77-053.4:303.4 mariapletiniuc@gmail.com

Perioada preşcolară sau a doua copilărie începe de la 3 ani şi este perioada în care copilul trece printr-o intensă dezvoltare psihică. La această vârstă se descoperă realitatea fizică şi umană, fiind, inclusiv, etapa de autodescoperire. Ajuns la această vârstă, copilul se dezvoltă în plan somatic, cognitiv, atitudinal şi relaţional, i se adâncesc procesele de cunoaştere şi se schimbă atitudinea faţă de mediul înconjurător. Treptat se dezvoltă aptitudinile comunicative, se conturează conştiinţa morală şi sporeşte gradul de autonomie a copilului [1].

Jean-Claude Abric defineşte comunicarea drept ansamblul proceselor prin care se efectuează schimburi de informaţii şi de semnificaţii între persoanele aflate într-o situaţie socială dată [2].

P. Popescu-Neveanu ne defineşte conceptul de aptitudine ca „însuşire sau sisteme de însuşiri ale subiectului, mijlocind reuşita într-o activitate, posibilitatea de a acţiona şi obţine performanţe, factor al persoanei ce facilitează cunoaşterea, practica, elaborările tehnice, artistice şi comunicarea" [3]. Aptitudinile comunicative permit diferenţierea situaţiei comunicative, înţelegerea altora în situaţiile de comunicare şi formarea propriului comportament în comunicare.

P. Popescu-Neveanu defineşte termenul activitate ca fiind un mod de existenţă a psihicului uman, aşa cum mişcarea este un mod de existenţă a materiei; o modalitate specific umană de adaptare la mediu şi de adaptare a mediului la condiţia socioumană [3]. Nivelul de activism se referă la gradul de implicare al individului în activităţile senzoriomotorii, comunicative, intelectuale/cognitive etc.

Scopul cercetării a fost să stabilim relaţia dintre aptitudinile comunicative şi nivelul activismului la copiii de vârstă preşcolară.

Pentru a stabili relaţia dintre aceste două variabile am aplicat testul de determinare al aptitudinilor comunicative la preşcolari (А.М. Щетинина, М.А. Никифорова) - pentru determinarea nivelului de dezvoltare a aptitudinilor comunicative ale preşcolarilor; scala de diagnosticare a activismului(А.М. Щетинина, М.А. Никифорова) - pentru a determina gradul de manifestare a activismului.

În cercetare au participat 71 de copii cu vârstă preşcolară medie (5-6 ani), 52% frecventează instituţii preşcolare private şi 48% frecventează instituţii preşcolare de stat.

În urma aplicării testului de determinare a aptitudinilor comunicative am constatat următoarele: 45% din preşcolari au un nivel scăzut al aptitudinilor comunicative, 16% au un nivel mediu al aptitudinilor comunicative, 15% au un nivel înalt al aptitudinilor comunicative şi 24% au un nivel foarte înalt al aptitudinilor comunicative.

Prelucrând rezultatele scalei de determinare a gradului de activism constatăm că 72% din preşcolari au un nivel mediu al activismului, 23% au un nivel înalt al activismului şi 6% au un nivel scăzut al nivelului de activism.

În urma analizării datelor statistice obţinute, concluzionăm că copiii de vârstă preşcolară cu un nivel înalt al aptitudinilor comunicative manifestă un nivel înalt de activism, astfel preşcolarul care are aptitudini comunicative înalte are şi nivelul activismului înalt. Totodată identificăm diferenţe semnificative de medie, din perspectiva de gen, a aptitudinilor comunicative, genul feminin având aptitudini comunicative mai înalte decât genul masculin($t=-2,190$; $p=0,032$). Datele statistice ne arată că nu există diferenţe de medie, din perspectiva de gen a gradului de activism la preşcolari($t=-0,747$; $p=0,458$).

În concluzie, menţionăm că numărul copiilor cu aptitudini comunicative scăzute este mai mare decât cel al copiilor cu nivel mediu sau înalt şi acesta tot continuă să crească. Între aptitudinile comunicative şi gradul activismului, conform rezultatelor statistice, se evidenţiază o corelaţie pozitiv semnificativă. Astfel, cu cât copiii de vârstă preşcolară au aptitudinile comunicative înalte, cu atât sunt mai activi, atât în mediul preşcolar, cât şi în mediul familial. În acest context, instituţiile preşcolare ar trebui să acorde mai multă atenţie acestor aspecte. Părinţii, la fel, trebuie să se implice în procesul de dezvoltare al aptitudinilor comunicative la copiii preşcolari.

Referinţe:

1. SCHIOPU U. VERZA E. *Psihologia vârstelor. Ciclurile vieţii.* Bucureşti: Editura Didactică şi Pedagogică, 1997.
2. ABRIC, J-C. *Psihologia comunicării.* Iaşi: Polirom, 2002.
3. POPESCU-NEVEANU P. *Dicţionar de psihologie.* Bucureşti: Albatros, 1978.

Recomandat
***Oxana PALADI**, dr. hab., conf. univ.*